

СТАТКИ НАРДЕПІВ: ЯК ЗМІНИЛИСЯ ДОХОДИ ОБРАНЦІВ ВІД ОДЕЩИНИ ЗА П'ЯТЬ РОКІВ

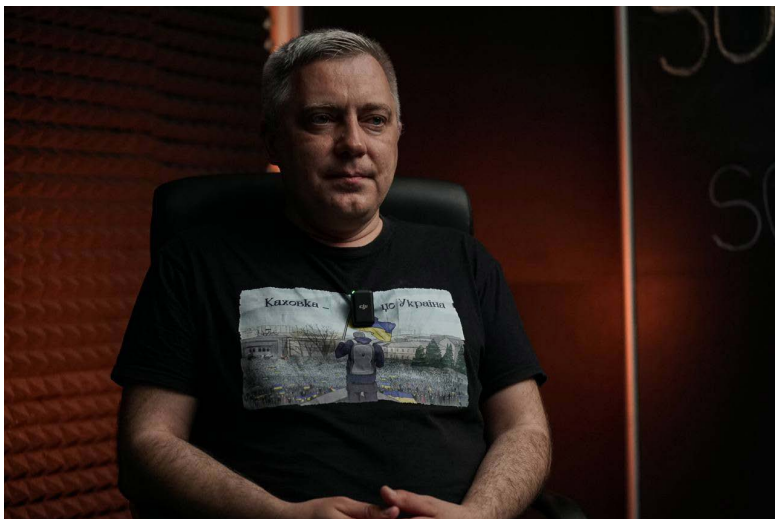

С. 2-4

У НОМЕРІ:

ТРИ ГРОМАДИ НА ОДЕЩИНІ РОЗРОБЛЯТИМУТЬ СТАТУТИ ЗА ПІДТРИМКИ ОДЕСЬКОГО КВУ

С. 8

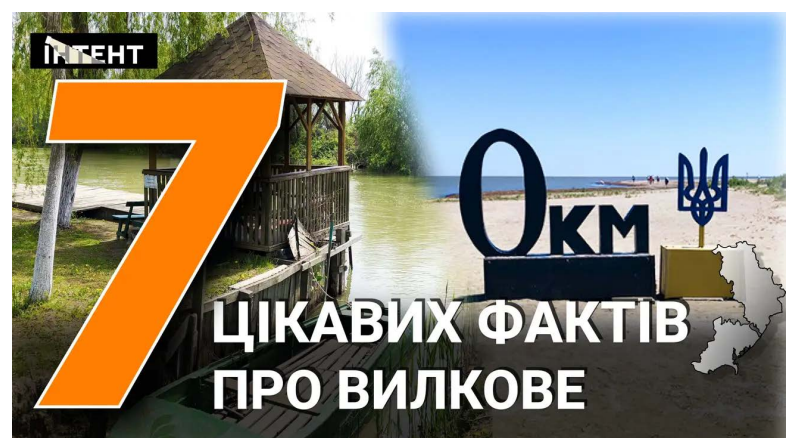

"ХОТІЛОСЯ Б ДОДОМУ": ІНТЕРВ'Ю З ЖУРНАЛІСТОМ ІЗ КАХОВКИ ОЛЕГОМ БАТУРИНИМ

С. 6

ВИЛКОВЕ: ЦІКАВІ ФАКТИ ПРО "УКРАЇНСЬКУ ВЕНЕЦІЮ"

С. 7

ЯК ЗМІНИЛИСЯ ДОХОДИ НАРДЕПІВ ВІД ОДЕЩИНИ ЗА П'ЯТЬ РОКІВ

У серпні 2024 року сплив п'ятирічний термін повноважень Верховної Ради України 9 скликання. Наразі депутати працюють поза цим терміном, адже вибори під час воєнного стану в країні не проводяться. Експерти всеукраїнської громадської кампанії "Атестація депутатів місцевих рад" дослідили майнові зміни, що відбулися протягом п'яти років, та здійснили моніторинг 78 декларацій, поданих 13 чинними депутатами ВРУ від Одеської області за період з 2019 по 2024 роки. Аналіз ґрунтується на інформації з Єдиного державного реєстру декларацій.

У межах моніторингу було визначено рівень виконання обов'язку щодо подання декларацій, а також здійснено поглиблений аналіз задекларованих даних. До уваги бралися об'єкти нерухомості (житлова), земельні ділянки, транспортні засоби, криптовалюта, доходи, грошові активи депутатів та членів їхніх родин, вказаних у деклараціях, а також динаміка змін у цих показниках за п'ять років.

Тенденції

Аналізуючи електронні декларації народних депутатів України за період з 2019 року, можна зробити висновок, що суттєвих змін у характері декларованих даних не відбулося. Зокрема, значна частина нерухомого майна, як житлового, так і нежитлового, а також транспортних засобів, оформлені не у власність, а через право користування чи оренди. Це ускладнює повноцінну оцінку реального рівня доброчесності декларантів.

У доходах і грошових активах депутатів фіксуються випадки отримання подарунків у грошовій формі на суми в десятки і навіть сотні тисяч гривень чи доларів. Аналогічна ситуація і з фінансовими зобов'язаннями: запозичення третім особам на значні суми в доларах та євро також залишаються в полі зору декларацій, але не завжди супроводжуються детальними поясненнями.

Ще однією особливістю депутатських декларацій є відсутність низки видів доходів, що фактично виплачуються з державного бюджету. Зокрема, не часто можна знайти такі пункти:

- відшкодування витрат, пов'язаних з виконанням повноважень;
- компенсація вартості оренди житла або винайму готельного номера (ст. 35 Закону України "Про статус народного депутата України");
- компенсація вартості проїзду територією України (ст. 23 того ж Закону).

Топ-3 депутатів ВРУ від Одещини за об'єктами житлової нерухомості у 2024 році*

К-ТЬ

КВ.М

11

1465,08

Антон Кіссе

К-ТЬ

КВ.М

4,33

344,31

Олексій Гончаренко

К-ТЬ

КВ.М

3,5

310,7

Степан Чернявський

*вказано сукупну кількість об'єктів житлової нерухомості депутата та членів його родини, внесених у декларацію

Юлія Діденко

Обрана за списком партії "Слуга народу" (№32).

З 2019 року не змінюється кількість майна, що перебуває у власності депутатки та її родини. Обранниця володіє квартирою в Києві та часткою квартири в Донецьку, нежитловим приміщенням в Трускавці, земельною ділянкою в Угорщині. З 2019 по 2022 роки родина орендувала квартиру в Києві. Станом на 2024 рік депутатка разом з чоловіком **Григорієм Діденком**, головою Одеської обласної ради, орендують квартиру в Одесі. Місцем своєї реєстрації з 2022 року родина зазначила помешкання в Одесі, що належить депутатці Одеської районної ради від "СН" **Лілії Томашевській**.

З 2019 року сукупний дохід родини змінився з 316 тис. грн до 1,7 млн грн.

У депутатки та членів її родини відсутні у власності транспортні засоби.

В декларації з 2019 року зазначено право власності на цінні вироби. У Юлії Діденко це ювелірні вироби, годинник та одяг, у її чоловіка - чотири годинники.

Артем Дмитрук

Нардеп-утікач, обраний в окрузі №133 (Одеса) від партії "Слуга народу". У 2021 році був виключений з фракції, а в серпні 2024 року незаконно перетнув кордон України напередодні повідомлення про підозру від генпрокурора через напади на правоохоронця та військового.

Попри міжнародний розшук депутат подав декларацію за 2024 рік.

Артем Дмитрук та члени його родини з 2019 року не декларували право власності на об'єкти житлової нерухомості або земельні ділянки: вони або орендують житлову нерухомість в Одесі та Києві, або користуються наданими житловими приміщеннями.

Артем Дмитрук з 2019 по 2022 роки отримував компенсацію за оренду житла або винайм готельного номера. Проте зазначив факт винайму лише у декларації за 2021 рік. Отриманий дохід в якості компенсації, що за 2019-2021 роки склав понад 560 тис. грн, депутат не задекларував. Отримана у 2022 році компенсація за оренду житла на суму 38,5 тис. грн та факт оренди житла або винайму номера в Києві також не задекларовано.

У нардепа вперше з'являються транспортні засоби у 2021 році. Це ВАЗ 2101 випуску 1976 року, придбаний у 2021 році за 76 тис. грн, Audi A8 2017 року, придбаний за 300 тис. грн, що були отримані в якості подарунку. Також у 2022 році Артем Дмитрук придбав автомобіль Hyundai Genesis (2011) за 210 тис. грн. Станом на 2024 рік у власності обранця залишився лише ВАЗ.

Депутат володіє цінним годинником та трьома іконами.

Олексій Гончаренко

Обраний у мажоритарному окрузі №137 (Одесь-

ка область) від партії "Європейська солідарність".

Станом на 2024 рік у власності народного депутата дві квартири в Одесі, одна з яких придбана у 2024 році, та житлове помешкання у Києві. У власності дружини одна квартира в Одесі, частка квартири в Миколаєві.

Грошові активи депутата та його родини поступово зростали. Якщо у 2019 році сукупна сума коштів становила близько 14,3 млн грн, то станом на 2023 рік загальною задекларовано вже понад 26 млн грн, з яких більше половини становлять валютні заощадження. За 2024 рік депутат задекларував 17,3 млн грн грошових активів.

Сукупний дохід родини за 2024 рік склав понад 9,5 млн грн, основну частину якого становить заробітна плата народного депутата, дохід від зайняття підприємницькою діяльністю, а також винагорода за використання аудіовізуальних творів від Awards Media Group Inc z CA (Канада).

З 2019 року у власності депутата та його родини не фігурувало жодного автомобіля.

Олексій Леонов

Обраний по округу №135 (Одеса) від партії "Слуга народу".

За час каденції майновий стан депутата зазнав відчутних змін, зокрема, після ймовірного розлучення з дружиною. У 2019 році декларував житловий будинок площею 174 кв.

м, дачний будинок, кілька квартир у власності дружини, а також земельні ділянки. Станом на 2024 рік у декларації залишилися лише орендовані готельний номер у Києві та домоволодіння в Одесі.

Зараз депутат не має у власності житлової нерухомості і транспортних засобів. Проте зберігає понад 4,3 млн грн готівкою, а також володіє двома торговельними марками.

Олександр Горенюк

Обраний в окрузі №136 (Одеса) від партії "Слуга народу".

Задекларував квартиру в Києві, частку квартири в Одесі (20 %) та користування житлом за кордоном: у 2022 році родина депутата мешкала в Німеччині. В деклараціях раніше згадувалась земельна ділянка дружини та право користування житловим будинком.

В деклараціях депутата в різні роки можна знайти два автомобілі преміум-класу: Hyundai Ioniq 5 (2022), що належить батькові, та Volvo S90 (2018), що належить дружині.

Доходи родини з 2021 року становили понад 2 млн грн щорічно, при цьому основний заробіток припадав на дружину.

Після ймовірного розлучення депутат залишився з доходом у 700 тис. грн, квартирою у Києві й часткою квартири в Одесі. Обранець також користується правом проживання у будинку під Києвом, що належить **Катерині Соломенко**.

Антон Кіссе

Обраний як самовисуванець в окрузі №142 (Одеська область), є одним із найбільш сталих політиків регіону: за останні 20 років тричі обирався нардепом.

У власності родини депутата залишаються три будинки, вісім квартир, нежитлова нерухомість, сім земельних ділянок, катер та автівки різного класу. П'ять з восьми наявних квартир були задекларовані в Болгарії.

Сукупні грошові активи родини Кіссе найбільші серед нардепів від Одещини: у 2024 році задекларовано понад 50 млн грн готівкою і майже 3 млн грн на рахунках. Також депутат вказав у декларації цінні годинники і коштовності, що належать подружжю. Річні доходи Антона Кіссе в різні роки залишаються на рівні від 1,4 млн грн у 2019 році до 2,6 млн грн у 2023 році.

Депутат зберігає активні політичні та громадські зв'язки з Болгарією, де неодноразово отримував державні відзнаки. Зокрема, у 2021 році депутат отримав посвідку на постійне проживання в країні. А його дружина **Галина Кіссе** до 2024 року була власницею болгарської ТОВ.

Сергій Колебошин

Обраний в окрузі №140 (Одеса) від партії "Слуга народу".

У власності депутата та його родини упродовж каденції не відбулося суттєвих змін. Володіє квартирою в Овідіополі та часткою квартири в Одесі. Його дружина має у власності частку квартири та право користування іншим спільним майном. У деклараціях за останні роки вказано право користування автомобілем HYUNDAI SANTA FE 2018 року випуску. Значних грошових активів родина не задекларувала. У 2024 році обсяг доходів родини обранця склав близько 870 тис. грн.

Сергій Колебошин з початку каденції отримує компенсацію за оренду житла або винайм готельного номера, що за 2019-2024 роки склала 1,3 млн грн. Проте в доходах отриману компенсацію не зазначає.

Олег Колєв

Обраний по округу №134 (Одеса) від партії "Слуга народу".

У деклараціях з 2019 по 2024 роки не зафіксовано суттєвих змін в нерухомості: володіє двома квартирами в Одесі та Ізмаїлі та часткою ще однієї квартири.

За 5 років депутатської діяльності відсутні у власності чи користування будь-які транспортні засоби. Сума сукупного доходу обранця зросла з 540 тис. грн у 2019 році до понад 1,7 млн грн у 2024 році. Основним джерелом доходу залишається

ся заробітна плата та депутатські компенсації.

Олег Колєв як депутат отримував державну компенсацію за оренду житла в Києві протягом п'яти років каденції. З 2019 по 2024 рік сума компенсації склала понад 1,3 млн грн. Олег Колєв один з небагатьох депутатів, що декларує компенсовані з бюджету гроші в майнових документах.

Микола Скорик

Обраний від політичної партії "Опозиційна платформа - За життя" (№16).

Микола Скорик володіє квартирою в Одесі та гаражем. Його дружина має земельну ділянку в Ялті, дачну нерухомість у селі Дальник на Одещині, а також квартиру в Одесі.

власності на жодне авто, натомість є право користування на автівки марки Toyota (2019) та Mercedes-Benz (2021).

Олександр Ткаченко

Обраний по округу №141 (Одеська область) від партії "Слуга народу".

Декларації за 2019-2024 роки засвідчують відносну стабільність у переліку задекларованих об'єктів. До 2023 року володів квартирою в Одесі. Наразі у власності залишилася земельна ділянка в селищі Приморське. Постійного житла у столиці Ткаченко не має, тож щороку отримує компенсацію за оренду квартири: за 5 років ця сума перевищила 1,3 млн грн (сума зазначена в декларації).

ровані криптоактиви. В декларації за 2019 рік вказав володіння 8512,6556 одиницями криптовалюти Bitcoin. За курсом того періоду це відповідало приблизно 756,3 млн грн - один з найбільших задекларованих статків серед українських політиків. Криптовалюту він та його родина придбали ще у 2017-2018 роках. Проте, починаючи з 2023 року, інформація про криптовалюту зникла з декларацій.

Доходи депутата у різні роки сягають від 3,1 млн грн до понад 7,5 млн грн. Грошові активи від 9,1 млн грн до 22,5 млн грн.

В деклараціях практично відсутня інформація про нерухомість. З 2021 року є інформація тільки про право користування на

ції вартості оренди житла або винайму готельного номера". Сума виплат сягнула 932 тис. грн і жодного разу не була відображена в декларації.

Іван Шинкаренко

Обраний за списком партії "Слуга народу" (№121).

У деклараціях за 2019-2024 роки вказано мінімум житлової нерухомості: квартира в Києві, придбана у 2024 році, та гараж. У власності дружини - частка на квартиру та три нежитлових приміщення.

Депутат на 2024 рік володіє двома автівками: ВАЗ 1994 року випуску та Mazda 2020 року. Водночас у декларації 2022 року присутні 5 автівок - Ford, KIA, ВАЗ (2), та Mazda.

Варто відзначити, що після набуття повноважень народного депутата у його дружини на порядок збільшився дохід від підприємницької діяльності: з 20 тис. грн у 2019 році до 1,8 млн грн у 2020 році.

ТОП-ДЕКЛАРАЦІЙ ЗА 2024 РІК

Депутати від Одещини за 2024 рік загалом задекларували 147,7 млн грн грошових активів, загальний дохід обранців нараховує 36,4 млн грн. Задекларовано 31 об'єкт житлової нерухомості та 35 гектарів земельних ділянок.

Доходи

Найбільшу суму доходів задекларовано родиною **Олексія Гончаренка** - 9,6 млн грн.

На другому місці **Анатолій Урбанський** - 6,6 млн грн. Найбільшу частину прибутку отримала дружина від підприємницької діяльності - 5,9 млн грн.

Іван Шинкаренко задекларував 3,7 млн грн. Джерелом основної частини доходу є підприємницька діяльність - 2,7 млн грн.

Наздоганяє колегу народний депутат **Микола Скорик**: у його декларації зазначено 3,6 млн грн. У якості подарунка у грошовій формі депутат задекларував 1,3 млн грн.

Закриває п'ятірку **Степан Чернявський** із загальною сумою доходу - 2,7 млн грн. Найбільшу частку з них складають отримані дружиною дивіденди від ТОВ "Агростар Експорт" - 900 тис. грн.

продовження на стор. 4 >>

Подружжя стабільно декларувало чималі доходи: від 1,5 млн грн до понад 5 млн грн. У декларації 2024 року сума доходів подружжя сягає 3,6 млн грн.

Нардеп отримує компенсацію за оренду житла у столиці та декларує цей дохід. У 2021 та 2022 році обранець не отримав коштів за компенсацію житла або винайм готельного номера в Києві. Але в інші роки час від часу запитував грошову компенсацію, загальна сума якої за весь час каденції депутата сягнула 666 тис. гривень.

Основним джерелом доходу родини є заробітна плата обранця, компенсація за витрати під час депутатських повноважень, а також дохід від зайняття підприємницькою діяльністю дружини.

З 2019 року у власності депутата офіційно задекларовано автівки різних марок Toyota (2014 та 2020 років випуску) та Mercedes-Benz. З 2023 року в декларації немає права

в декларації за 2019 рік можна знайти 21 транспортний засіб:

- Автомобіль вантажний - 10 шт.;
- Причіп-контейнеровоз - 4 шт.;
- Напівпричіп-контейнеровоз - 3 шт.;
- Напівпричіп-самоскид - 3 шт.;
- Автомобіль легковий - 1 шт.

У 2024 році попри відсутність зареєстрованих автівок, окрім причепа, депутат користується двома автомобілями Toyota Corolla 2018 року випуску, оформленими на родичів.

Анатолій Урбанський

Обраний в одномандатному окрузі №143 (Одеська область). Балотувався як самовисуванець, нині входить до депутатської групи "За майбутнє".

За п'ять років депутат неодноразово потрапляв у фокус уваги через надзвичайно великі задекла-

житловий будинок в Одесі, що належить дружині, гараж та оренду офісу.

Автомобілі у власності депутата відсутні, натомість у дружини є дві автівки: Bentley 2016 року випуску та Mercedes-Benz 2022 року.

Степан Чернявський

Обраний по 138 округу (Одеська область) від партії "Слуга народу".

З 2019 по 2024 рік у якості доходу родини декларував від 700 тис. до 3,5 млн гривень. Подружжя володіє кількома квартирами та нежитловими приміщеннями в Одесі, житловим будинком і земельними ділянками загальною площею понад 19 га в Одеській та Херсонській областях.

Серед транспортних засобів депутата задекларовано чотири одиниці, одна з яких була придбана наприкінці 2022 року.

З 2019 по 2023 рік депутат отримував виплати за статтею: "Кошти для компенса-

<< початок на стор. 3

Якщо порівняти суму доходу всіх 13 народних депутатів у 2019 та 2024 роках (перша та остання подані декларації), то загальний дохід депутатського складу виріс на 11,6 млн грн (з 24,8 до 36,4 млн грн).

Грошові активи

Зазначені дані представляють суму грошових активів, що належать депутату та членам його родини, як у вигляді готівки, так і збережені на рахунках у банках. Грошові активи, що декларувалися в іноземній валюті (долари США та євро), було обраховано за курсом НБУ станом на 31.12.2024. Накопичення в іншій іноземній валюті обраховувались окремо.

Найбільшу суму грошових активів у 2024 році задекларовано в **Антоні Кіссе** - 53 млн грн. З них 2,8 млн грн на рахунках банку, а 50,2 млн грн готівкою. Дружині обранця належить 20,5 млн грн.

На другому місці родини **Степана Чернявського** - 18,8 млн грн. На рахунках банку 348,3 тис. грн, а готівкою - 18,5 млн грн. Переважна більшість коштів належить депутатові - 16,2 млн грн, дружині - 2,7 млн грн. Додатково до загальної суми грошових активів родини варто додати ще 3,9 млн грн. Їх в декларації позначено як "Кошти, позичені третій особі, у тому числі надана поворотна фінансова допомога".

В **Олексія Гончаренка** задекларовано 17,3 млн грн. З них 4,5 млн на рахунках банків та 12,8 млн готівкою. Додатково до загальної суми грошових активів родини варто додати суму 415 тис. доларів (17,4 млн грн), які в декларації позначено як "Кошти, позичені третій особі, у тому числі надана поворотна фінансова допомога."

Четверте місце посідає депутатка **Юлія Діденко** - 16,4 млн грн. З них 9,2 млн грн належать її чоловікові. На рахунках банків у родини лише 15 тис. грн, решта - накопичення у валюті готівкою.

Закриває п'ятірку **Анатолій Урбанський**: у його декларації зазначено грошових активів на загальну суму 9,1 млн грн. Майже всі кошти зберігаються у готівці й належать депутатові.

Варто зауважити, що у грошових активах народного депутата **Сергія Колебошина** ще з 2020 року зберігається 116 рублів.

У переважній більшості народні депутати України зберігають кошти у готівці. Сума всіх грошових активів 13 обранців від Одещини у 2024 році нараховує 147,7 млн грн.

З 2019 року загальний дохід депутатів збільшився лише на 25,4 млн грн (з 121,2 до 147,7 млн грн).

тат придбав у 2023 році. У розпорядженні депутата 3 квартири та 3 будинки, у власності дружини - 5 квартир.

З досить великим розривом, але друге місце посідає **Олексій Гончаренко**: у його власності 4,33 об'єкта житлової нерухомості загальною площею 344,3 кв. м. З них Олексію належать 3 квартири, дружині - 1 квартира. Ще одна квартира дружини задекларована як спільна сумісна власність.

Загалом на 13 народних обранців у 2024 році припадає 31 об'єкт житлової нерухомості.

Ідентичний рейтинг за 2024 рік показав удвічі більше задекларованої нерухомості Одеської міської ради.

Не мають у власності жодного об'єкта житлової нерухомості три народних депутати України від Одеської області: **Артем Дмитрук**, **Олексій Леонов**, **Олександр Ткаченко**.

дженні 7 земельних ділянок загальною площею 15,5 га або 155 816 кв. м. Депутатові належать 5 ділянок, його дружині - 2. Усі вони знаходяться на території Одеської області. Одна з них площею 161 кв. м була придбана у 2023 році.

З великим відривом, але третє місце в рейтингу посідає **Микола Скорик**: 2 земельні ділянки площею 2204 кв. м. Усі ділянки належать дружині. Одна з них, що була придбана у 2013 році, знаходиться у Криму, ще одна - в Одеській області.

Порівняно з 2019 роком загальна площа земельних ділянок, що перебувають у власності народних депутатів, майже не змінилась. У 2019 році вона налічувала 33,5 га, у 2024 році - 35,1 га.

Транспортні засоби

Згідно з даними декларацій за 2024 рік, бодай якісь транспортні засоби у власності мають шестеро народних депутатів з 13.

Перше місце розділяють **Степан Чернявський** та **Антон Кіссе**. У власності родини **Степана Чернявського** задекларовано 4 автівки (спеціалізований вантажний сідловий тягач; напівпричіп фургон; загальний вантажний бортовий; автомобіль легковий). Автівка придбана наприкінці 2022 року.

У родини **Антоні Кіссе**: 2 легкових автомобілі, автомобіль вантажний та водний засіб.

Друге місце розділяють **Анатолій Урбанський** та **Іван Шинкаренко**. В декларації **Анатолія Урбанського** зазначено, що власницею двох легкових автівок є дружина. Один з автомобілів, а саме Mercedes-Benz 2022 року випуску, було придбано у 2023 році.

Транспортні засоби **Івана Шинкаренка** належать безпосередньо депутату. У 2022 році, на початку лютого, обранець придбав автівку маркою Mazda 2020 року випуску.

По одному транспортному засобу у власності мають депутати **Артем Дмитрук** та **Олександр Ткаченко**.

Топ-5 найбагатших: грошові активи депутатів ВРУ від Одещини за 2024 рік

Антон Кіссе

дохід
53 млн грн.

Степан Чернявський

дохід
18,8 млн грн.

Олексій Гончаренко

дохід
17,3 млн грн.

Юлія Діденко

дохід
16,4 млн грн.

Анатолій Урбанський

дохід
9,1 млн грн.

*сукупний дохід депутата та родини

Верховна Рада України на 2024 рік

загальний дохід
147,7 млн грн.

Житлова нерухомість народних депутатів

У межах дослідження було здійснено окремий аналіз задекларованої нерухомості депутатів та їхніх родин. До уваги бралися всі об'єкти житлової та нежитлової нерухомості. Аналітика враховує як особисту власність депутатів, так і спільну власність з членами сімей.

Лідером за кількістю житлової нерухомості є **Антон Кіссе**: його декларація нараховує 11 житлових приміщень загальною площею 1465,1 кв. м. Один з приватних будинків площею 51,6 кв. м депу-

Одну з квартир в Одесі площею 75,7 кв. м депутат придбав у 2024 році.

Закриває трійку лідерів **Степан Чернявський**: 3,5 об'єкта житлової нерухомості загальною площею 310,7 кв. м. У розпорядженні депутата 2 квартири та 50% від спільного права власності на житловий будинок в Подільському районі Одеської області, у дружини - 1 будинок.

Не потрапив до трійки лідерів, але придбав квартиру в Києві у 2024 році **Іван Шинкаренко**. Загальна площа оселі складає 138,9 кв. м.

Земля

У 2024 році рейтинг депутатів-землевласників виглядає наступним чином.

Перше місце посів **Степан Чернявський**. У його власності нараховується 12 земельних ділянок, загальною площею 19 га або 190 822 кв. м. 11 з 12 ділянок належать депутатові та придбані у 2019 та 2020 роках. Дружині належить 1 земельна ділянка площею 655 кв. м. 10 земельних ділянок знаходяться у Херсонській області та ще 2 в Одеській.

Наздоганяє колегу **Антон Кіссе**: в його розпоря-

ПРЕДСТАВНИКИ ПОНАД 70 ГУМАНІТАРНИХ ГРОМАДСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ ПРОЙШЛИ КОМПЛЕКСНЕ НАВЧАННЯ З ДОБРОЧЕСНОСТІ ТА КОМПЛАЄНСУ

Завершилася навчальна компонента ініціативи з посилення спроможності та комплаєнсу гуманітарних громадських організацій на півночі та півдні України. Вісім тренінгів з чотирьох тем впродовж травня-липня у містах Одеса і Чернігів провела експертна команда проекту, що втілюється PTF Europe у партнерстві з Одеською обласною організацією ВГО "Комітет виборців України" та ГО "Агенція міських ініціатив".

Навчальні заходи були присвячені таким основним темам як фандрайзинг і управління проектами; комунікація та робота з медіа; фінансовий менеджмент; системний підхід до доброчесності й комплаєнсу в гуманітарних волонтерських організаціях. У тренінгах брали участь очільники/ці, волонтери/ки понад 70 громадських організацій та благодійних фондів Чернігівщини, Миколаївщини, Херсонщини й Одещини.

„Участь у тренінгу стала для мене цінною можливістю не лише поглибити свої знання про комплаєнс та антикорупційні практики, а й переосмислити підходи до управління організацією. Особливо корисними були практичні кейси та обговорення реальних ситуацій, з якими стикаються громадські організації під час роботи. Тренерки професійно та доступно пояснювали складні поняття, ділилися дієвими інструментами запобігання корупційним ризикам, що одразу хочеться застосу-

вати в нашій діяльності," - поділилася враженнями учасниця з Чернігівської області **Ганна**.

„Як учасниця тренінгу з комунікацій мені було важливо дізнатися про нові тренди в SMM, а ще про те, як громадським організаціям висвітлювати свою діяльність цікаво, як залучати нових прихильників, де шукати односторонців, як виходити на нові обрії. Структурувала для себе завдяки тренінгу, як має виглядати комунікаційний план громадської організації, як його втілювати і як використовувати мак-

симально продуктивно. Зараз особливо важливо, коли ми багато уваги приділяємо гуманітарному напрямку, допомагаємо найбільш вразливим групам людей, - бути з ними чесними, відкритими, прозорими й зрозумілими", - розповіла **Тетяна** з Одещини.

Після навчальної компоненти організації, які брали в ній участь, разом з менторами проекту працюватимуть над індивідуальними планами посилення своєї спроможності. Зокрема, за допомогою експертної команди про-

екту вони працюватимуть над оцінкою організаційної спроможності та принципів доброчесності своїх організацій, розроблять плани посилення організаційної спроможності на основі результатів оцінок, а також створять комунікаційні плани.

Після успішного проходження менторської програми ГО-учасниці зможуть подати заявку на конкурс мінігрантів для команд ГО та БФ, що будуть скеровані на посилення оргспроможності організацій згідно з підготовленими ними планами.

Метою програми є сприяння підвищенню рівня спроможності рівня доброчесності та відповідності локальних гуманітарних громадських організацій в Одеській, Миколаївській, Херсонській і Чернігівській областях. У 2023 році низка громадських гуманітарних організацій Одеси та області успішно взяли участь у пілотній програмі з посилення спроможності волонтерських та гуманітарних організацій. Після навчання вони також змогли розробити плани розвитку своєї спроможності, спробувати свої сили у фандрайзингу та створити комунікаційні плани.

Проект "Programme for Integrity and Compliance in Humanitarian Assistance" реалізується Partnership for Transparency Europe (PTF Europe) в партнерстві з Одеською обласною організацією ВГО КВУ за фінансування Czech Republic Development Cooperation.

ТРИ ГРОМАДИ ОДЕЩИНИ РОЗРОБЛЯТИМУТЬ СТАТУТИ ЗА ПІДТРИМКИ ОДЕСЬКОГО КВУ

Стартував проєкт "Сприяння розробці статутів територіальних громад та використанню інструментів місцевої демократії в Одеській області", який реалізується в Авангардівській, Арцизькій, та Березівській громадах Одеською обласною організацією ВГО "Комітет виборців України" за підтримки Міжнародного фонду "Відродження".

30 липня й 1 серпня відбулися стартові зустрічі експертів проєкту та фахівців Авангардівської селищної та Арцизької міської територіальних громад, під час яких обговорили мету й завдання проєкту, основні етапи його реалізації та аспекти співпраці між громадою і Одеським КВУ.

Мета проєкту - допомогти органам місцевого самоврядування розробити, обговорити та ухвалити статuti громад відповідно до вимог чинного законодавства та забезпечити жителям зрозумілі й дієві механізми участі у прийнятті рішень.

На першому етапі проєкту експерти проведуть дослідження стану нормативного регулювання та практик використання форм місцевої демократії у громадах-учасницях,

після чого розпочнеться розробка, публічне обговорення, а пізніше - ухвалення проєктів статутів на сесіях рад. Важливою складовою проєкту є навчання представників/ць ОМС та громадськості використанню інструментів місцевої демократії, передбачених прийнятими статутами, а також проведення інформаційних кампаній для активізації залучення жителів громад. Також у громадах відбудуться інформаційні зустрічі зі шкільною молоддю щодо використання інструментів місцевої демократії.

У результаті реалізації проєкту в трьох громадах-учасницях будуть розроблені та ухвалені статuti, а також завдяки навчальним заходам та інформаційним кампаніям

будуть посилені практики залучення жителів до вирішення питань місцевого значення.

„Закон України "Про внесення змін до деяких законів України щодо народовладдя на рівні місцевого самоврядування" передбачає, що затвердження сільською, селищною, міською радою статуту територіальної громади є обов'язковим. У цьому документі мають бути відображені не тільки історичні, національно-культурні, соціально-економічні та інші особливості здійснення місцевого самоврядування у відповідній територіальній громаді, а й деталізовані численні процедурні аспекти щодо реалізації права жителів на участь у вирішенні питань місцевого значення. При-

цьому ОМС мають додати обмежений час - до 1 січня 2027 року - для напруження та прийняття своїх статутів. Наш проєкт передбачає всебічну допомогу Авангардівській, Арцизькій та Березівській громадам Одещини, зокрема в частині розробки проєктів, публічного обговорення з жителями, навчання використовувати інструменти місцевої демократії та проведення інформаційних кампаній," - розповів керівник проєкту, голова Одеського КВУ **Анатолій Бойко**.

У статуті чітко визначені відносини між владою та жителями громади, цей документ також деталізує питання, що регулюються в законах узагальнено, та сприяє формуванню солідарної відповідальності влади й громади, відкри-

ваючи додаткові можливості для отримання інвестицій на розвиток громади.

Матеріал підготовлено в межах проєкту "Сприяння розробці статутів територіальних громад та використанню інструментів місцевої демократії в Одеській області", який реалізує Одеська обласна організація ВГО "Комітет виборців України" за підтримки Європейського Союзу та Міжнародного фонду "Відродження" в рамках спільної ініціативи "Вступаємо в ЄС разом". Матеріал представляє позицію авторів і не обов'язково відображає позицію Європейського Союзу чи Міжнародного фонду "Відродження".

"ЛЮДЕЙ ДОПИТУВАЛИ ЗА ПРОУКРАЇНСЬКІ МІТИНГИ": ЖУРНАЛІСТ ОЛЕГ БАТУРИН

"Я не хочу, щоб русня впливала на моє рішення закоритися", - говорить журналіст з Каховки Олег Батурин. Разом із ним ми обговорили життя в прифронтовій та окупованій території Херсонщини, затримання росіянами та воєнні злочини. Дивіться та читайте інтерв'ю на Інтенті про відданість, дім, Херсонщину, колабораціонізм та життя в окупації.

Ви зараз працюєте на Херсонщині, пишете про воєнні злочини. Як це відбувається?

Я працюю понад 25 років в Херсонській області. Я сам з Херсонщини, з міста Каховка, яке досі перебуває в окупації. І я пишу дійсно про воєнні злочини, фокусуюся на півдні України, переважно Херсонській області. Я дуже багато років працював регіональним журналістом в кількох районах Херсонщини. Зараз намагаюсь висвітлювати те, як живуть звільнені райони та громади, які потерпають від обстрілів постійних, та ті громади, які досі перебувають в окупації.

Чи можемо ми розповісти, як себе відчують люди на Херсонщині?

Однозначної відповіді на це питання немає, тому що треба розуміти, що фактично Херсонщина зараз поділена на декілька умовних територій за ознакою безпеки. Тобто перша частина - це окупована територія Херсонщини - це вся лівобережна частина. Друга - це глобально звільнена частина, але вона поділяється на дві. Перша - це ті громади, які потерпають від обстрілів, ті, які знаходяться ближче до лінії зіткнення, і ті, які знаходяться трошки далі - де доволі спокійна ситуація. Важко це сказати так однозначно і 100%, але порівняно з іншими частинами Херсонщини і навіть з Одесою люди почуваються в умовній безпеці. Там дійсно життя трошки вирує, настільки це можливо. З інших регіонів України може здаватися, що вся Херсонщина - це одне лихо, страшна небезпека. Але люди почуваються у відносному спокої. Я туди, приїжджаю, навіть трошки заряджаюся цим спокоєм. Так, це все оманливо, бо туди так само може прилетіти, як і по Києву чи Одесі. Частини звільненої правобережної Херсонщини потерпають від обстрілів. Люди по-різному ставляться до цього. Не хотілося, щоб ми звалилися до

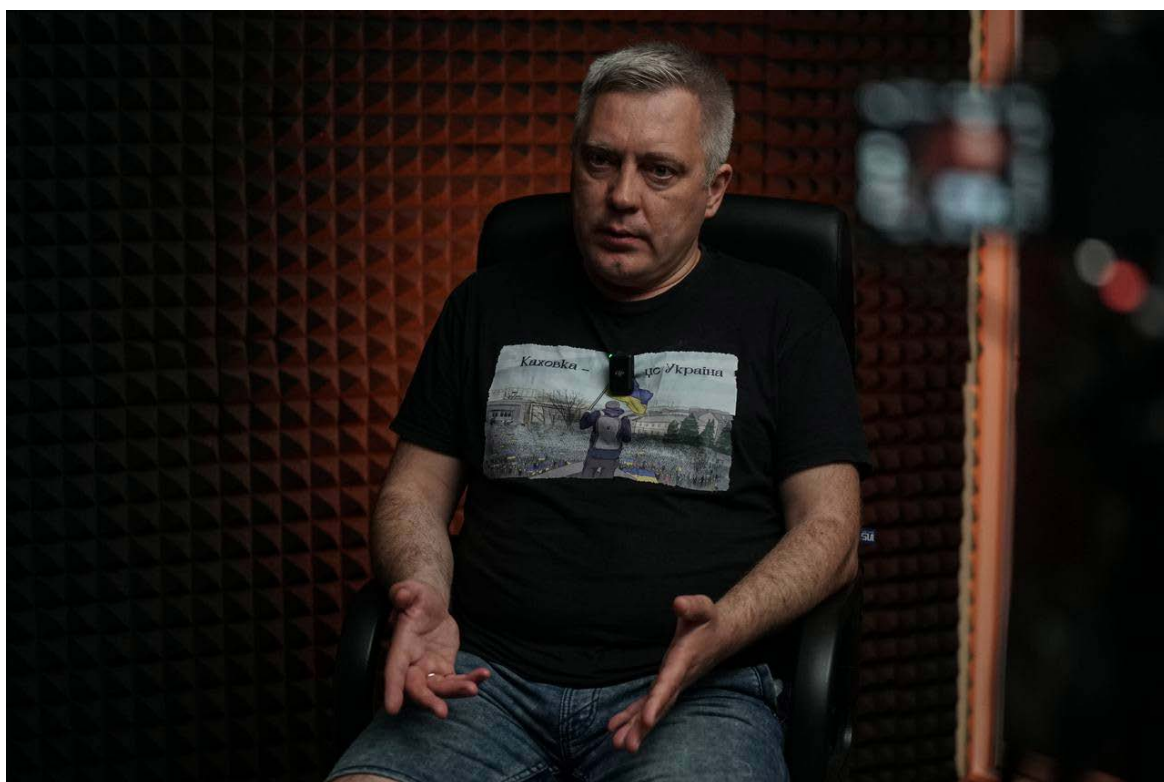
таких обставин, але певна при звичаєність є. Інша ситуація в тих населених пунктах, які максимально близько до лінії зіткнення - дуже небезпечно. Там люди вже понад два роки живуть без світла, практично без води. Десь є можливість завозити якісь гуманітарні вантажі, але не всюди. Тобто люди на свій страх і ризик залишаються. Є такі випадки, коли навідріз відмовляються, бо свою, хоч і розбиту, хату не кинуть.

Лівобережну Херсонщину і окуповану частину теж можна поділити на умовні зони. Цивільні, які там залишаються, почуваються у відносній безпеці, вони вже так чи інакше при звичаїлися до обставин життя в окупації. Ті регіони, які знову ж таки ближче до лінії зіткнення, там більш небезпечна ситуація. Є населені пункти, які порівнюють з Чорнобилем. Наприклад, місто Нова Каховка, яке є другим за величиною та за кількістю населення в Херсонській області, практично спорожніле і просто моторошне. Навіть відео викликає моторошний стан. Місто Каховка, звідки я родом, зараз стало умовним економічним центром цього регіону, тому що там більш-менш працюють ринки. Раніше таким центром була Нова Каховка.

Вас затримали в березні 2022 року, в той день ви йшли на зустріч до Сергія Цигіпи. Він досі затриманий росіянами. На вашу думку, чому він настільки їм важливий?

"Те, що в голові русні, навіть сама русня не зможе пояснити".

Мені здається, що випадок **Сергія Цигіпи** можна пояснити кількома речами. По-перше, коли мене схопили, тримали і допитували в Херсонській обласній адміністрації, я помітив, що у росіян були мобільні телефони затриманих. Коли росіяни мене схопили, вони дуже бісилися через те, що у мене із собою нема ані телефона,

ані паспорта. Так сталося, що я тоді був без телефону. Я думаю, вони могли в телефоні знайти те, що їм не сподобалося. Я думаю, що це могло зіграти таку драматичну роль в долі того ж Сергія та інших бранців. Друге, все ж таки, Сергій має значно інший бекграунд, ніж я. Він був АТОвцем та працівником спецслужб. І це, в принципі, відкрита інформація, добре відома. Можливо, якимось намагалися таким чином помститися йому. Все інше - припущення, не хочу говорити.

Тоді, в березні 2022 року, як мені все-таки здається, і про це я говорю, спираючись на багато інших свідчень людей, які теж побували у росіян в полоні тоді, певний хаос ще відбувався, вони тільки-тільки починали оцей маховик терору на Херсонщині. І наскільки я тоді відчував, це теж можливо не зовсім буде вірно глобально про це говорити, але що їх тоді на той момент цікавили в першу чергу АТОвці, правоохоронці, військові. Звісно, їх цікавили активісти, тому що їх дуже тоді бісили ці мітинги проукраїнські. Я думаю, що саме проукраїнські мітинги стали таким гачком, що вони почали цікавитися й активістами. Коли мене схопили, я чув, як росіяни допитували людей, які брали участь у мітингу.

"Саме за мітинг їх питали та катували".

Ми не знаємо, як відбувалися допити Сергія. Якщо на мене вийшли через телефон Сергія, то очевидно, що вони таким чином могли не тільки мене схопити. Тут у мене немає до Сергія жодних питань, тому що так сталося.

Здається, ми стали менше говорити про Південь, обстріли Миколаївщини, Херсонщини. Чи бачите ви достатньо в медійному просторі цих тем?

З одного боку, новинні публікації про ті ж обстріли є. Вони виходять достатньо оперативно, щодня, на жаль. Інша справа, чи бачить це аудиторія, тому що це здебільшого якісь регіональні медіа або офіційні сторінки органів влади. Тому я би не сказав, що про це зовсім не пишуть. Щобільше, достатньо якісно часто висвітлюють. Інша справа, що дуже часто люди, які, наприклад, потерпають від обстрілів, від дій русні, в умовному селі Львова, хотіли б більше розширеного контексту - що там відбувається. Мені здається, не варто однозначно у цьому звинувачувати саме журналістів. З різних причин деякі населені пункти залишаються поза увагою медійників. Є місця, до яких неможли-

во дістатися, тому що там дуже небезпечно. Хоча дуже багато людей, звісно, виїхало і вони могли б бути джерелом цієї інформації. Люди, з різних причин, не хочуть про це говорити або воліють залишатися анонімними джерелами. І тут уже починається той момент, коли дійсно хотілося би більше.

Я сам, коли спілкуюся зі своїми колегами, дуже часто говоримо про те, що хотілося б працювати ще більше по своєму регіону, ще більше висвітлювати. Але, на жаль, не вистачає сил, іноді просто можливостей.

Я дуже сподіваюся, що зміниться ситуація, можна буде потрапити на деякі населені пункти, побачити своїми очима, що там відбувається.

Переглянути повне інтерв'ю з паном Олегом, а також іншими українцями та українками, які змінюють країну на краще, можна на каналі:

ВИЛКОВЕ: 7 ЦІКАВИХ ФАКТІВ ПРО МІСТО

Вилкове - місто в українській частині дельти Дунаю, на крайньому південному заході України та Одеської області. Це останній населений пункт на берегах Дунаю перед його впадінням в Чорне море. Неофіційна назва міста - українська Венеція. Місто є адміністративним центром Вилківської міської громади. Інтенс продовжує знайомити із цікавинками міст Одеської області. Після Білгород-Дністровського, Рені, Подільська та Ізмаїла розповідь піде про Вилкове.

1 Заснування

Місто засноване 1746 року під назвою Посад Липованське, і вже у 1762 році було отримано статус міста.

Засновниками стали втікачі з російської імперії, які не сприйняли реформу московського патріарха Никона. Територія, де нині розташувалось Вилкове, на той час була дику і перебувала у складі Османської імперії.

Цих старообрядців називають липованами. Сама назва "липовани" має декілька версій походження. За першою, вона походить від румунського "li rava" (перекл. "вони мостять"). Будинки перших поселенців були з цегли, яку виготовляли, мостячи мул з дна річки. Така споруда називалася "лампац". За іншою версією, поселенці ховалися у липових лісах і писали ікони на липових дощечках, звідси і назва.

Ще за однією з версій, засновник одного з найчисельніших і найсильніших старообрядницьких толків, донський козак з війська Кіндратія Булавіна, старовір **Фотій Василів** прийняв у чернецтві ім'я Філіпа. Його послідовники відмовилися молитися за царя, відкинули ритуали офіційної православної релігії. "Філіпони" (похідні від них "піліпони") через якийсь час і отрима-

ли найменування "липовани".

Теперішньою назвою місто зобов'язане своєму географічному положенню. Тут Дунай розділяється на кілька рукавів, утворюючи своєрідні вила.

2 Українська Венеція

Ця неофіційна назва швидко закріпилася. Дійсно, Венеція та Вилкове стоять на одній широті. Над рівнем моря вони розташовані теж однаково - нуль метрів. Хай у Вилковому не так багато історичних пам'яток, але на думку тих, хто бував і там, і там, Вилкове на відміну від італійського "колеги" не має сильного неприємного запаху цвілої води. Але в першу чергу аналогія склалася завдяки тому, що місто поцятковане численними каналами, які називають єриками, а плавзасоби тут популярніші, ніж автомобілі чи інші засоби пересування.

Єрики у Вилковому неширокі - 1-2 метри, займають до половини території міста. По каналах на човні можна потрапити до будь-якої його частини. Жителі міста пересуваються єриками, стоячи в човні та відштовхуючись від дна і берегів довгим веслом, схожим на жердину, який називають бабайкою. Човнами за допомогою таких бабайок вправно керують не тільки чоловіки, але й

жінки та навіть бабусі, яких жартома називають "молодиями на бабайках".

Ще один вилківський жарт. Кажуть, що тут чоловік, який забагато випив алкоголю, розхитується не зліва направо, як усюди, а вперед та назад, щоб не впасти в єрик.

3 Човни Вилкового

Вилківський човен дуже вирізняється з-поміж інших: смоляний з високо піднятим носом (горищем) і кормою, з низьким бортом, з якого зручно закидати та вибирати рибальські тенета. Така форма човна зумовлена специфікою місцевих умов. У гирлі, де морські води зустрічаються з дунайськими, хвилі б'ють сильніше і безладніше, ніж у відкритому морі. Щоб не заливало човен, ніс і корму підіймають вище, ніж зазвичай.

4 Дунайський біосферний заповідник

У Вилковому головна садиба Дунайського біосферного заповідника - одного з чотирьох головних природних резерватів України. Територія заповідника занесена у всі можливі реєстри найцінніших світових ландшафтів. Його площа - понад 50 тисяч гектарів.

Рішенням ЮНЕСКО від 2 лютого 1999 року заповідник включено до світової мережі біосферних заповідників у складі біотерального румунсько-українського біосферного резервату "Дельта Дунаю", завдяки чому одна із найбільших дельт світу стала практично повністю заповідною.

Враховуючи процеси безперервного дельтоутворення до складу території заповідника автоматично входять усі новоутворення (острови, коси тощо). Цей унікальний природний процес формування в дунайській дельті нової суші України та Європи, яка від самого

початку отримує статус заповідної, є особливою рисою заповідника.

Фауна представлена 1492 видами безхребетних та 417 видами хребетних тварин. З хребетних тварин заповідника птахи відзначаються найбільшим видовим багатством відносно фауни України. Їх тут зареєстровано 263 види. Це становить приблизно 79% всіх відомих для дельти Дунаю та майже 64% всього видового складу орнітофауни України.

5 Дунайський оселедець

Головним промислом мешканців Вилкового сьогодні, як і два століття тому, є риболовля. Головна промислова риба - дунайський оселедець - червонокнижний вид, який виловлюють у заповіднику. У спеціальних зонах біосферних заповідників народні промисли та лови законом не забороняються, але за умови офіційного дозволу спеціального відділу заповідника. У цього виду риби високий відсоток жирності та унікальні смакові якості.

У закладах харчування пропонують до 20 варіацій наїдки з дунайського оселедця. Найпростіший рецепт - Дунайка п'ятихвилика: риба з човна, сіль, оцет, цибуля. Дунайку чистять, промивають у воді, максимально тонко нарізають і маринують у солі, оцті та рубаній цибулі. Ще з автентичних рецептів місцевих господарів - вилківська юшка з дикого кобропа.

6 Старообрядці сьогодні

Дві з трьох церков міста старообрядницькі. Храми липован - це унікальні храми-кораблі, які є символами непохитної віри, яка століттями пригнічувалася, але вистояла.

Старообрядницька церква Миколи Чудотворця є наймолодшим храмом

міста. Вона розташована на острові Калімбейка й будувалася сім років (з 1906 по 1913). Цей храм є типовим для липован - має велику баню та прибудовану дзвіницю. Здалеку дещо схожий на дерев'яні церкви типових єпархіальних проєктів, але при погляді зблизька враження кардинально змінюється.

Церква Різдва Богородиці є головним храмом старообрядців міста. Його збудували ще у XIX столітті.

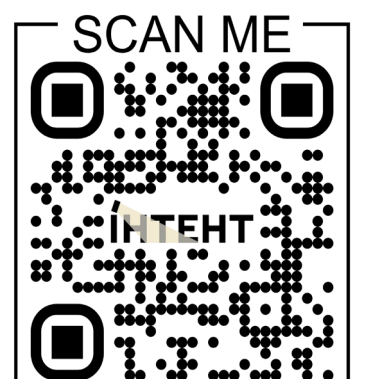
7 Острів Зміїний

Острів знаходиться на відстані 52 кілометри від міста. Житлові споруди на острові утворюють селище Біле.

Давні греки називали його "Острів Ахілла" через те, що там було розташовано храм Ахілла і похований сам Ахілл. Інша давньогрецька назва острова - "Левкос" ("Білий острів", Leuce Island). "Білим" називали острів також римляни (лат. Alba).

Інші назви (зокрема, сучасна українська назва "Зміїний") пов'язані з тим, що на острові водилося багато змій (водяних вужів), яких виносило сюди з гирла Дунаю (зокрема, на деревних гілках) та жили тут у великій кількості ще в XIX сторіччі. За часів Османської імперії острів називали по-новогрецьки "Фідонісі" (також "Зміїний"). Він дав назву морській битві при Фідонісі, яка точилася біля берегів острова наприкінці XVIII століття.

Більше про історію Півдня читайте на сайті:

МЕНТАЛЬНЕ ЗДОРОВ'Я: ЯК ПІКЛУВАТИСЯ ПРО СЕБЕ ПІД ЧАС ВІЙНИ

Війна є ключовим фактором стресу, травм та тривожності для українців. Вже майже чотири роки ми живемо в умовах постійної небезпеки, втрат і невизначеності, страждаючи від наслідків російської агресії. Цей тривалий психологічний тиск негативно впливає як на емоційний стан людей, так і на загальне психічне здоров'я нації. У таких умовах особливо важливо говорити про підтримку, розуміння та доступність професійної допомоги.

Майже 60% українців останнім часом відчували тривожність, однак лише 13% звернулися по допомогу до фахівців. Про це свідчать результати четвертої хвилі опитування про психічне здоров'я українців під час війни.

Головними причинами занепокоєння для 74% респондентів залишаються безпека близьких, ризик для життя, а також ймовірність поранень чи травм.

Ментальне здоров'я - це не просто відсутність хвороб, а стан внутрішнього добробуту, що дозволяє людині справлятися зі стресом, розкривати потенціал, навчатися, працювати та бути активною частиною суспільства. Це фундамент фізичного здоров'я, людської гідності та здатності будувати стосунки, ухвалювати рішення і впливати на світ довкола. Психічне здоров'я - базове право кожного. Але як піклуватися про свій ментальний стан під час війни?

1 Робити паузи для відпочинку

Щоб знизити рівень стресу, треба брати паузи від рутини. Відпустка чи вихідні - просто витратити час на себе, зайнятися улюбленим хобі чи подивитися фільм із родиною. Хобі та розваги сприяють віднов-

ленню внутрішньої гармонії та зниженню стресу, а відпочинок - психічних і фізичних сил, що є критично важливим у важкі часи.

2 Вести здоровий спосіб життя

Збалансоване харчування, повноцінний сон та відмова від шкідливих звичок - це основа ментального здоров'я. Правильний режим дня допомагає зберігати відчуття контролю, енергію та внутрішню рівновагу. Турбота про тіло напругу впливає на психіку: регулярне харчування, сон не менше 7-8 годин і помірна фізична активність знижують рівень тривожності та підвищують стресостійкість. Простий щоденний догляд за собою - це щит для психіки у часи невизначеності.

3 Корисно мислити

Це означає тренувати розум так само, як ми тренуємо тіло. Це вміння помічати автоматичні негативні думки, ставити їх під сумнів і свідомо обирати ті, що допомагають діяти, а не блокують. Корисне мислення - не про сліпий оптимізм, а про реалістичний, гнучкий підхід до життя, де замість "я не впораюся" з'являється "я спробую і подивлюся, що вийде". Це навичка, яка розвивається з практикою -

через самоспостереження, рефлексію та бажання змінюватися.

4 Рефлексувати, приймати та проговорювати свої почуття

Дуже важливо розуміти, що саме ти відчуваєш та чому. Коли виникають якісь почуття, то треба зрозуміти:

- Звідки ці почуття?
- Чому саме така реакція виникає в цій ситуації?
- Чи були вже подібні емоції в минулому? Яка між ними різниця?
- Що саме викликає найбільше напруження - подія, думка про неї чи внутрішній страх?

Це допоможе краще зрозуміти себе та легше приймати свої емоції. В тебе буде змога свідомо керувати своїм станом, та взяти контроль над почуттями.

5 Проводити час з комфортними людьми

Коли ми перебуваємо поруч із тими, хто нас приймає, підтримує та не оцінює, знижується рівень стресу, зростає відчуття безпеки та внутрішнього спокою. Люди, з якими легко мовчати або сміятися без напруги, допомагають нам відновлюватися емоційно. Навпаки, постійне

перебування в токсичному або напруженому середовищі може виснажувати та погіршувати психічний стан.

6 Звернутися до професійної допомоги

Обсудити проблему з подругою, це звичайно добре, але іноді треба звернутися до більш серйозної допомоги. Свого терапевта можна знайти як через онлайн сервіси, так і офлайн. Цінник в різних професіоналів відрізняється, але є варіант безоплатних послуг. Краще звернутися до спеціаліста і не з першої спроби знайти саме свого, ніж запустити проблему. Є три типи спеціалістів:

Психолог

- Має психологічну освіту
- Працює із людьми, котрим необхідна допомога в різних життєвих ситуаціях
- Працює з клієнтами, які не мають розладів
- Не призначає ліки

Психотерапевт

- Має психологічну або медичну освіту та додаткове обов'язкове навчання з психотерапії в одному або кількох методах
- Допомагає покращити психічне здоров'я, зміни-

ти деструктивну поведінку, опрацювати травми та відновитися після депресії, ПТСР чи інших розладів

- Лікує психічні та поведінкові розлади через глибоку розмову й терапевтичний контакт

- Має право призначати ліки лише за наявності медичної освіти (за наявності лікарської кваліфікації)

Психіатр

- Має медичну освіту
- Працює з клієнтами з психічними розладами
- Може володіти додатковою спеціалізацією психотерапевта у певному методі
- Може призначати ліки

Піклування про ментальне здоров'я - це не слабкість, а сила. У складні часи варто пам'ятати:

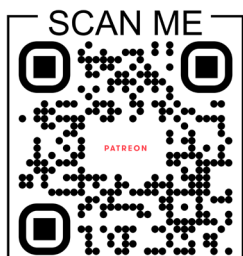
Шукати підтримку - нормально, звертатися по допомогу - правильно, а дбати про себе - життєво необхідно.

Кожен із нас заслуговує на емоційну безпеку, розуміння та можливість відновлення. Психічне здоров'я - це ресурс, який варто берегти, зміцнювати й не ігнорувати.

НАС ВЖЕ ПОНАД 100 ТИСЯЧ - ПРИЄДНУЙСЯ ДО НАШОЇ СПІЛЬНОТИ

ПІДТРИМАЙТЕ НА ПАТРЕОНІ

Дякуємо, що обираєте Інтент і допомагаєте розвивати незалежне медіа Півдня.

ДОЛУЧИТЬСЯ ДО СОЦМЕРЕЖ

Підпишіться та розкажіть друзям, поділіться дописом про те, як підтримати незалежну журналістику.

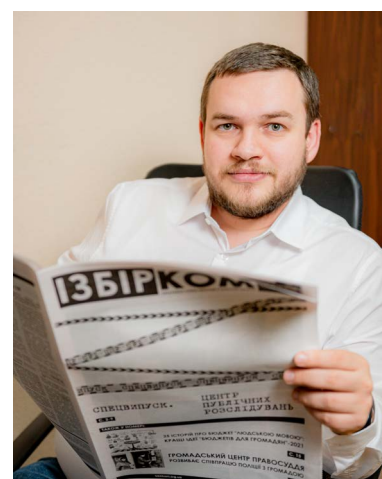
Facebook:
facebook.com/intentUA

Telegram:
t.me/intentpress

Instagram:
instagram.com/intent.press

Twitter:
twitter.com/intent_press

YouTube:
youtube.com/@intentpress

Газета Інтент

Засновник - Одеська обласна організація
Всеукраїнської громадської організації
"Комітет виборців України"
Ідентифікатор медіа R30-05833
Головний редактор: Болган В.С.

Адреса редакції:

65091, м. Одеса, вул. Садиківська, 25
Телефон: (048) 737-38-98
Електронна пошта: odesakvu@cvu.od.ua
cvu.od.ua, intent.press, cpi.org.ua,
attestation.in.ua, museum.izbirkom.org.ua

Надруковано в СПД Майстер О.А. Наклад - 8 000 прим.